

Gjøvik tingrett

Kontoradresse Strandgt. 26, 2821 GJØVIK
Postadresse: Postboks 69, 2801 GJØVIK

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Høring – NOU 2014: 1 Ny arvelov

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev av 31. mars 2013. Gjøvik tingrett vil med dette avgi følgende høringsuttalelse:

Arvelovutvalget foreslår i NOU 2014: 1 å (gjen-)innføre en ordning hvor testator kan henvende seg til tingretten for å underskrive testament (notartestament). Det vises til forslaget til ny arvelov § 34. I forbindelse med at tingretten mottar testament, skal retten blant annet "vurdere om testator er ved sans og samling", og gi påtegning om "andre forhold som kan ha betydning for gyldigheten av testamentet". Dette forslaget foranlediger enkelte merknader.

Utviklingen de senere år har gått i retning av å rendyrke domstolene som dømmende organer. Dette har medført at oppgaver av mer administrativ karakter har blitt overført til andre organer. Forslaget til ny arvelov § 34 går i motsatt retning; domstolene skal etter forslaget tilføres en ny administrativ oppgave. Gjøvik tingrett ser ikke dette som ønskelig. Tvert om bør arbeidet for å rendyrke domstolene som dømmende organer videreføres. Forslaget til ny arvelov § 34 bør derfor ses i prinsipielt lys, og i sammenheng med den større diskusjonen om hvilke oppgaver domstolen bør ha. Slike perspektiver er helt fraværende i utredningen.

Forslaget til ny arvelov § 34 reiser også enkelte rettslige problemstillinger som kan synes ufullstendig drøftet. Ett spørsmål er hvilke forutsetninger retten har for å kunne vurdere testators psykiske helsetilstand. I forslaget er det i realiteten forutsatt at retten er særlig kvalifisert til å foreta en slik vurdering, i og med at det i utgangspunktet kreves sterke bevis for å legge et annet faktum til grunn enn det retten har gitt uttrykk for i påtegningen, jf. forslaget § 34 tredje ledd med merknader. En slik bevisregel gjelder ikke når testamentet er undertegnet av to ordinære vitner, jf. forslaget § 32. Det er ikke nærmere begrunnet i forslaget hvorfor terskelen for å føre tilstrekkelige bevis for at testators mentale helse må vurderes annerledes, heves når retten gir testamentet påtegning. Ofte er det vel slik at testamentsvitner har bedre forutsetninger for å vurdere om testator er ved sans og samling enn det retten har; det er ikke helt upraktisk at venner, naboer, familiemedlemmer eller andre som

testator har en relasjon til fra tidligere, benyttes som vitner. Vitnene har i slike tilfeller en viss forkunnskap om testators mentale helse, i motsetning til rettens personale. Forslaget reiser også – særlig i lys av bevisregelen i forslaget § 34 tredje ledd – spørsmål om hvilke undersøkelser retten skal gjøre: Er det tilstrekkelig at det utveksles noen få ord i skranken, eller må testator gjennomføre noe grundigere samtaler med rettens personale? Slike drøftelser savnes i utredningen.

Dersom det skulle reises tvist om forhold som rettens personale har gitt påtegning om i testamentet, kan det reises spørsmål om habiliteten til domstolens dommere ved behandling av en slik tvist. Den som har gitt påtegningen vil måtte påregne å forklare seg under en eventuell hovedforhandling om hvorfor han eller hun ga påtegningen. Det kan da være problematisk om en dommer ved samme domstol skulle vurdere dette vitnets forklaring. Vi hadde gjerne sett at dette spørsmålet også var drøftet i utredningen.

Gjøvik, 15. august 2014

Ola Rambjør Heide